

Geografi og klima

1

Geografi

Den lange danske kystlinje

Danmark er et lille land målt i forhold til sine nærmeste naboer. Sverige og Tyskland er hhv. ti og otte gange større end Danmark, der har et areal på omkring 43.000 km². Til gengæld har vi en kystlinje, som er usædvanlig for landets størrelse. Danmark strækker sig over mere end 7.300 km kyst, hvilket er længere end Den Kinesiske Mur. Det svarer til knap halvanden meter kyst pr. indbygger.

Et kendetegn ved Danmarks geografi er de mange øer, 391 i alt. I nævnte rækkefølge er Sjælland, Vendsyssel-Thy, Fyn, Lolland og Bornholm de største øer. Jylland (inkl. Vendsyssel-Thy) udgør 69 pct. af landets samlede areal.

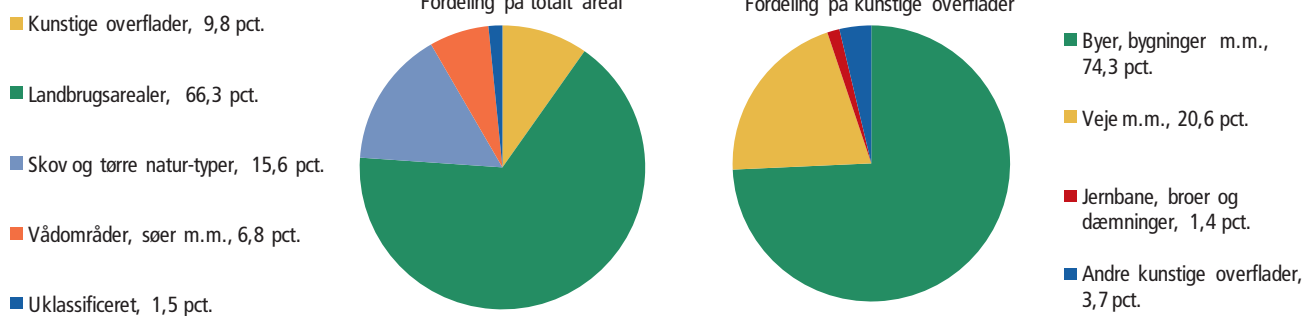
Det danske rige omfatter foruden Danmark de selvstyrende områder Grønland og Færøerne. Den isfri del af Grønland er næsten ti gange større end Danmark, og Danmark er 30 gange større end Færøerne.

Danmarks natur er præget af landbrug og skov

Danmark har i årtusinder været et landbrugsland, og det har i høj grad sat præg på det danske landskab. Således består to tredjedele af landskabet af landbrugsarealer. Skove er dog også synlige i landskabet i form af bl.a. løvskov og nåleskov. Af de mange skove er Rold Skov og Gribskov de største.

Figur 1

Fordeling af Danmarks areal efter arealtype

Tabel 4

Menneskeskabt infrastruktur og bygninger fylder i landskabet

Byer, veje, jernbaner, broer og andre former for menneskeskabte overflader dækker sammenlagt 10 pct. af det danske areal. Det svarer til tre gange Færøernes areal – eller 56 pct. af Sjælland. Heraf er bymæssige bebyggelser som fx villakvarterer, lejlighedskomplekser og industrikvarterer dominerende og optager tre fjerdedele af de menneskeskabte overflader.

Klima

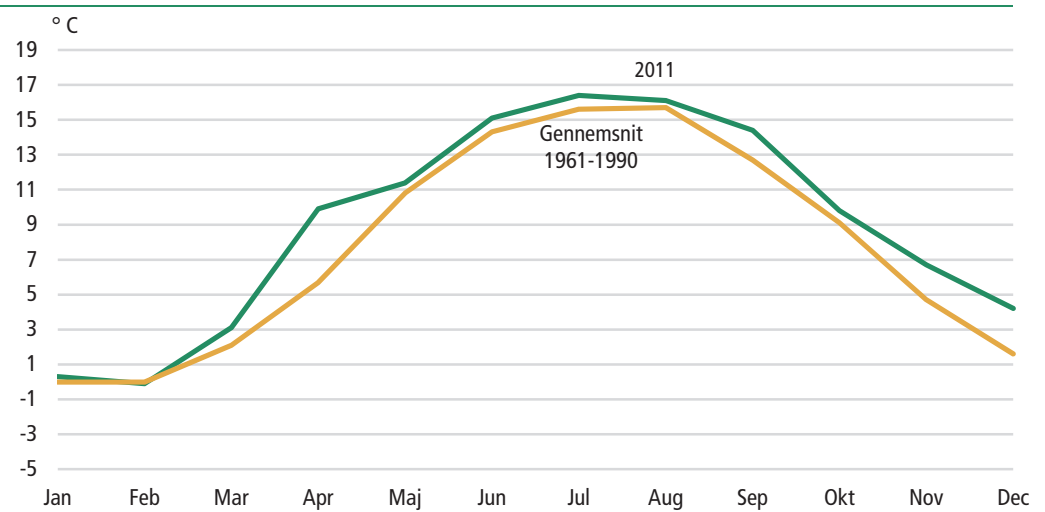
Det regner eller sner hver anden dag

Det danske vejr er kendt for at være omskifteligt. Sikkert er det i hvert fald, at det regner eller sner hver anden dag i Danmark. Et år har nemlig i gennemsnit 171 dage med nedbør.

Sne syv døgn om måneden i vinterperioden

I Danmark har vi milde vintre uden store mængder sne, dog med meget regn. I gennemsnit er der syv snevejrsdøgn hver måned i december, januar og februar. Det falder til fem snevejrsdøgn, når vi når hen i marts, og i april er der gennemsnitligt tre døgn med sne.

Figur 2 Temperaturer i Danmark

Kilde: www.dmi.dk

Temperatursvingning på 16 °C i løbet af året

Set over et år svinger den gennemsnitlige døgntemperatur generelt fra 0 °C i januar til 16 °C i august. Det sker, at der er store variationer i forhold til gennemsnittet. Den koldeste dag i over hundrede år var en januardag i 1982 med temperaturer på -31 °C. Den varmeste dag var en augustdag i 1975 med temperaturer på 36 °C.

"... og det bliver overskyet igen i dag"

Gråvejr og mange skyer på himlen er et naturligt syn i en danskers hverdag. Skyerne dækker i gennemsnit to tredjedele af himlen på et år, men sommeren er dog den mindst skydækkede årstid med et gennemsnit på 60 pct. skydække.

Ikke mange solskinstimer på et år

Danmark er et land, hvor det samlede antal solskinstimer på et år giver anledning til at nyde solen, mens den er der. I gennemsnit er der fire timers solskin om dagen, naturligvis særligt i foråret og sommeren. Fra maj til august er der over seks timers solskin om dagen.

Tabel 1 Danmarks areal, folketal og kystlinje

	Areal km ²	Folketal 1. januar 2012	Befolknings- tæthed pr. km ²	Antal øer	Vandareal 1959 km ²	Kystlinje 1959 km
Danmark	42 894,8	5 580 516	130,1	391	700	7 314
Landsdele						
København by	167,1	704 108	4 213,7	13	18	213
Københavns omegn	342,1	520 784	1 522,3	1	...	...
Nordsjælland	1 449,0	448 291	309,4	22	80	248
Bornholm ¹	588,1	41 406	70,4	6	3	141
Østsjælland	807,8	236 429	292,7	15	7	154
Vest- og Sydsjælland	6 410,0	581 478	90,7	103	102	1 707
Fyn	3 478,7	485 190	139,5	96	26	1 130
Syddjælland	8 777,8	716 152	81,6	23	...	... ²
Østjylland	5 841,8	839 710	143,7	49	...	...
Vestjylland	7 158,4	426 972	59,6	25	...	...
Nordjylland	7 874,0	579 996	73,7	38	...	...
Regioner						
Hovedstaden	2 546,3	1 714 589	673,4	42	101	602
Sjælland	7 217,8	817 907	113,3	118	109	1 861
Syddanmark	12 256,5	1 201 342	98,0	119	...	...
Midtjylland	13 000,2	1 266 682	97,4	74	...	...
Nordjylland	7 874,0	579 996	73,7	38	...	...
Færøerne	1 396,0	48 574³	34,8	17	...	1 117⁴
Grønland	410 449,0⁵	56 749	0,1	...	...	...

Anm. 1: Danmarks sydligste punkt er Gedserodde på Falsters sydspids, 11°58'15" ø.l., 54°33'35" n.b., det nordligste ved Skagen 10°36'11" ø.l., 57°45'07" n.b., det vestligste Blåvandshuk 08°04'22" ø.l. 55°33'36" n.b. og det østligste Christiansø (Østerskær), 15°11'55" ø.l., 55°19'17" n.b. *Europæisk Datum, 1950.*

Anm. 2: Fra og med 1. januar 2011 bygger arealopgørelsen på data fra Kort- og Matrikelstyrelsens matrikelregister, som løbende ajourføres ved indberetning fra landopmålinger foretaget af landinspektører. Kun matrikulerede områder er medtaget ved opmålingen, hvilket medfører, at de fleste søer ikke er medtaget i arealopgørelsen. For landsdele med mange og store søer vil arealet således typisk være faldet sammenlignet med den hidtidige opgørelse fra Geodætisk institut foretaget fra 1953-59. For København og Frederiksberg indgår veje ikke i det opmålte areal.

Anm. 3: Tallene i kol. 5 og 6 er fra den i 1959 afsluttede planimetrisk, opmåling og de er ikke ajourført på nyere kortmateriale. I kol. 5 indgår fire søer og to inddæmmede fjorde, der hver er over 1.000 ha (10 km²) - nemlig Arresø, Esrum sø, Mossø, Tissø, Saltbæk Vig og Stadil Fjord. I de danske søer er der 53 navngivne øer med et samlet areal på 1,97 km². Kystlinien og vandarealerne er forsøgt fordelt på de nye landsdele og regioner efter kommuneinddelingen 1. januar 2007.

Anm. 4: Navngivne søer, vandløb mv. i sogne, der 1. januar 2007 blev delt på kommuner beliggende i hver sin region, er medtaget under den landsdel og region, hvor den største del af søen og vandløbet ligger.

Anm. 5: Tallene afviger fra tallene i tabel 4 pga. forskellige opgørelsesmetoder.

¹ Inkl. Christiansø. ² Landegrænsen mod Tyskland havde ved opmålingen en længde på 67,7 km. ³ 1. januar 2011. ⁴ Opmålt 1955. ⁵ Kun den isfri del af Grønland er medtaget. Grønlands samlede areal er på 2.166.086 km², hvoraf 81 pct. dækket af indlandsis.

Kilde: *Danmarks geografiske yderpunkter* (Kort- og Matrikelstyrelsen)

Nye tal forventes offentliggjort februar 2013

www.statistikbanken.dk/folk1 og are207

Tabel 2 Danmarks administrative inddeling. 2012

	Kom- mune	Kirke sogne	Told- og skattecentre	Valgkredse ¹	
				Storkredse	Opstillingskredse
I alt	98	2 192	37	10	92
Øerne	56	904	20	6	48
Jylland	42	1 288	17	4	44
Region Hovedstaden	29	250	8	4	28
København by	4	81	2	1	12
Københavns omegn	13	56	1	1	8
Nordsjælland	11	91	4	1	6
Bornholm	1	22	1	1	2
Region Sjælland	17	422	8	1	12
Østsjælland	5	60	2	}	3
Vest- og Sydsjælland	12	362	6		1
Region Syddanmark	22	520	9	2	21
Fyn	10	232	4	1	8
Syddjylland	12	288	5	1	13
Region Midtjylland	19	640	8	2	22
Østjylland	11	357	5	1	11
Vestjylland	8	283	3	1	11
Nordjylland	11	360	4	1	9

¹ Ifølge Lov nr. 1292 af 8. december 2006 om valg til Folketinget.

Tabel 3 Areal og folketal for øer

Kommune kode	Folketal 1. januar 2012	Areal km ²	Kommune kode	Folketal 1. januar 2012	Areal km ²
Hele landet	5 580 516	43 059,62			
Den sjællandske øgruppe	2 383 936	7 473,16	Den fynske øgruppe	485 190	3 489,80
330 Agersø	191	8,08	430 Avernakø	106	5,74
Flere Amager	176 904	96,28	492 Birkholm	11	0,91
390 Bogø	1 105	14,40	430 Bjørnø	33	1,48
370 Dybsø	1	1,38	420 Bålgø	33	6,19
370 Enø	297	3,53	479 Drejø	66	4,28
250 Eskilsø	6	1,40	Flere Fyn	455 236	2 988,62
390 Farø	5	...	410 Fænø	2	3,90
370 Gavnø	35	5,65	479 Hjortø	8	0,91
330 Glænø	54	...	482 Langeland ³	12 858	283,54
190 Klaus Nars holm	2	0,00	430 Lyø	100	6,21
390 Langø	2	1,32	482 Siø	15	1,43
390 Lindholm	3	0,06	479 Frederiksø	2	0,06
390 Masnedø	116	1,71	479 Skarø	32	1,96
390 Møn	9 648	218,31	482 Strynø	221	4,92
326 Nekselø	19	2,23	479 Thurø	3 628	7,58
390 Nyord	42	5,57	440 Tornø	4	0,24
330 Omø	162	4,45	479 Tåsinge	6 210	69,99
316 Orø	831	15,03	492 Ærø	6 625	87,51
185 Saltholm	1	16,72	78 navngivne ubeboede øer	•	14,30
326 Sejerø	358	12,50	Den jyske øgruppe	2 562 830	29 710,03
Flere Sjælland	2 194 138	7 049,27	773 Agerø	36	3,49
101 Slotsholmen	14	0,21	727 Alrø	154	7,70
101 Trekroner	1	0,02	540 Als	51 007	311,39
390 Tærø	1	1,71	707 Anholt	151	21,75
81 navngivne ubeboede øer	•	13,31	580 Barsø	22	2,66
Den lolland-falsterske øgruppe	107 154	1 796,96	851 Egholm	48	6,06
360 Askø	37	2,80	615 Endelave	177	13,23
376 Falster	42 808	513,99	563 Fanø	3 251	59,60
360 Fejø ²	489	17,04	779 Fur	842	21,95
360 Femø	131	11,40	813 Hirsholm	3	0,17
360 Lilleø	6	0,84	766 Hjarnø	104	3,23
Flere Lolland	63 678	1 244,97	671 Jegindø	482	7,77
360 Vejrnø	5	1,60	Flere Jyske halvø	2 178 962	23 861,05
43 navngivne ubeboede øer	•	4,33	580 Kalvø	12	0,19
Den bornholmske øgruppe	41 406	589,68	820 Livø	9	3,32
400 Bornholm	41 303	589,32	825 Læsø	1 897	112,86
411 Christiansø + Frederiksø ¹	103	0,21	561 Mandø	41	8,54
4 navngivne ubeboede øer	•	0,14	773 Mors	21 438	360,46
			550 Rømø	647	86,56
			741 Samsø	3 889	112,26
			580 Store Okseø	3	0,08
			727 Tunø	112	3,56
			Flere Vendsyssel-Thy	299 198	4 674,24
			671 Venø	183	6,35
			615 Vorsø	1	0,59
			510 Årø	161	5,88
			111 navngivne ubeboede øer	•	15,11

Anm.: Arealet er baseret på Kort- og Matrikelstyrelsens kort10. I forhold til arealet i tabel 1 er her også medtaget ikke-matrikulerede områder, som fx søer og veje.

¹ Uden for kommuneinddelingen. Administreres af Forsvarsministeriet. ² Inkl. Skalø. ³ Inkl. Lindø.

Nye tal forventes offentliggjort april 2013

www.statistikbanken.dk/bef4 og are207

Tabel 4	Arealdekke	
	Km ²	Pct.
Samlet areal	43 560,76	100,00
Kunstige overflader	4 246,46	9,75
Bymæssige strukturer, industrielle og kommercielle enheder ¹	3 154,63	7,24
Motorvej	43,96	0,10
Motortrafikvej	9,10	0,02
Vej bredere end 6 meter	269,02	0,62
Vej 3 – 6 meter	551,58	1,27
Jernbane	58,22	0,13
Bro	0,02	0,00
Dæmning	2,64	0,01
Landingsbane	3,31	0,01
Råstofområde	19,94	0,05
Teknisk areal	17,46	0,04
Kirkegård	6,96	0,02
Sportsanlæg	52,18	0,12
Rekreativt område	57,44	0,13
Landbrugsarealer	28 897,85	66,34
Landbrug	28 615,01	65,69
Gartneri	33,87	0,08
Græsarealer	155,18	0,36
Græs i byområder	93,72	0,22
Blandet landbrug og natur	0,07	0,00
Skov og tørre natur-typer	6 788,32	15,58
Skov	1 829,48	4,20
Løvskov	1 309,40	3,01
Nåleskov	2 147,34	4,93
Blandet skov	7,98	0,02
Overdrev	391,92	0,90
Hede	981,76	2,25
Sand/klit	51,21	0,12
Anden overflade med ringe vegetation	69,23	0,16
Vådområder	2 274,89	5,22
Eng	808,89	1,86
Vådområde	205,66	0,47
Mose	875,60	2,01
Strandeng	384,74	0,88
Søer og vandløb	670,59	1,54
Sø	616,49	1,42
Vandløb bredere end 8-12 meter	49,42	0,11
Sø-rørskov	0,34	0,00
Dambrug	4,34	0,01
Uklassificeret	682,65	1,57

Anm. 1: Tallene er baseret på forskellige datakilder, der dækker perioden fra ultimo 1980'erne til medio 1990'erne. Datagrundlaget er arealanvendelseskortet i Miljøministeriets Areal Informations System. Tallene er en revision (ikke en opdatering) af de indsamlede data. Revisionen er foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser i 2001. Klassifikationen er baseret på den trecifrede *CORINE land cover nomenclature*, idet der er tilføjet et fjerde ciffer til nationalt brug.

Anm. 2: Tallene afviger fra tallene i tabel 1 pga. forskellige opgørelsesmetoder.

¹ Omfatter bykerne, lav bebyggelse, høj bebyggelse, bebyggelse i åbent land og industri. Veje er ikke omfattet.

Kilde: Danmarks Miljøundersøgelser

www.dmu.dk

Tabel 5 Danmarks 15 største søer - **rettelse**

Navn	Landsdel	1999-2002		2012		Navn	Landsdel	1999-2002		2012	
		km ²						km ²			
Arresø	Sjælland	39,5	39,7	Søndersø	Lolland	8,4	8,0				
Esrum sø	Sjælland	17,4	17,4	Tystrup sø	Sjælland	6,7	6,7				
Mossø	Østjylland	16,6	16,5	Tømmerby Fjord	Nordjylland	6,0	5,7				
Stadil Fjord ¹	Vestjylland	17,3	16,2	Julsø	Østjylland	5,8	5,6				
Saltbæk Vig ¹	Sjælland	16,1	15,9	Ulvedybet	Nordjylland	5,9	5,5				
Tissø	Sjælland	12,7	12,5	Tange sø	Østjylland	5,5	5,4				
Furesø	Sjælland	9,3	9,4	Lund Fjord	Nordjylland	5,1	5,1				
Skanderborg sø	Østjylland	8,6	8,5								

Anm.: Opmålingsgrundlaget spænder over reviderede ældre kort, hvor revisionsgraden er ukendt, til fotogrametrisk nyopmålte kort. Benævnte søer er navngivet på målebordsbladene.

Kilde: Kort- og Matrikelstyrelsen

www.kms.dk

¹ Brakvandsområde.

Tabel 6		Meteorologiske forhold												
		Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Året
		°C												
Middeltemperatur														
Normal (1961-1990)		0,0	0,0	2,1	5,7	10,8	14,3	15,6	15,7	12,7	9,1	4,7	1,6	7,7
2011		0,3	-0,1	3,1	9,9	11,4	15,1	16,4	16,1	14,1	9,8	6,7	4,2	9,0
Gns. dagtemperatur														
Normal (1961-1990)		2,0	2,2	4,9	9,6	15,0	18,7	19,8	20,0	16,4	12,1	7,0	3,7	10,9
2011		2,4	1,6	6,1	14,5	15,6	19,2	20,1	19,8	17,5	13,0	8,5	6,1	12,1
Gns. nattemperatur														
Normal (1961-1990)		-2,9	-2,8	-0,8	2,1	6,5	9,9	11,5	11,3	9,1	6,1	2,3	-0,7	4,3
2011		-2,1	-2,2	0,2	5,5	7,3	11,1	13,0	12,9	10,8	6,2	4,6	1,9	5,8
Maksimumstemperatur														
1874-2011		12,4	15,8	22,2	28,6	32,8	35,5	35,3	36,4	32,3	26,9	18,5	14,5	36,4
Målt i året		2005	1990	1990	1993	1892	1947	1941	1975	1906	2011	1968	1953	1975
2011		9,8	9,6	15,3	22,5	26,2	28,2	27,1	27,6	25,9	26,9	14,6	11,3	28,2
Minimumtemperatur														
1874-2011		-31,2	-29,0	-27,0	-19,0	-8,0	-3,5	-0,9	-2,0	-5,6	-11,9	-21,3	-25,6	-31,2
Målt i året		1982	1942	1888	1922	1900	1936	1903	1885	1886	1880	1973	1981	1982
2011		-12,4	-16,5	-7,6	-1,6	-3,2	2,6	6,2	4,9	3,8	-2,6	-3,9	-5,1	-16,5
Graddage		graddage												
Normal (1961-1990)		522	491	461	337	198	84	43	47	128	243	361	469	3 382
2011		517	479	430	213	175	65	28	43	91	222	309	397	2 970
Nedbør		mm.												
Normal (1961-1990)		57	38	46	41	48	55	66	67	73	76	79	68	712
2011		46	40	31	16	54	76	113	132	92	61	18	99	779
Soltimer, hele landet		timer												
Normal (1961-1990)		43	69	110	162	209	209	196	186	128	87	54	43	1 495
2011		72	52	143	253	239	252	171	150	135	130	37	50	1 683
Sommerdage (maks. >25°)		døgn												
Normal (1961-1990)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,9	2,6	2,3	0,1	0,0	0,0	0,0	7,2
2011		0,0	0,0	0,0	0,0	<	1,2	1,3	1,2	<	<	0,0	0,0	3,9
Frostdøgn (min. <0°)														
Normal (1961-1990)		19,0	19,0	15,0	6,6	0,7	<	0,0	0,0	0,2	1,8	7,3	15,0	84,0
2011		22,3	18,5	13,5	0,4	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	2,5	5,4	64,2
Isdøgn (maks. <0°)														
Normal (1961-1990)		8,6	7,5	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	4,0	23,0
2011		3,7	11,5	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,3
Nedbørdøgn (R³ 0,1 mm)														
Normal (1961-1990)		17,0	13,0	14,0	12,0	12,0	12,0	13,0	13,0	15,0	16,0	18,0	17,0	171,0
2011		15,4	12,5	8,8	7,4	16,0	13,3	17,9	22,5	17,9	16,6	9,1	27,0	184,3
Snedøgn														
Normal (1961-1990)		7,6	6,4	5,3	2,6	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,3	5,8	30,0
2011		5,6	3,5	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	12,9

Anm. 1: Graddage anvendes som et omtrentligt mål for opvarmningsbehovet i fyringssæsonen (1. september – 31. maj). Graddage er skyggegraddage.

Anm. 2: < betyder mindre end 0,1, men større end 0,0.

Kilde: Danmarks Meteorologiske Institut
Nye tal forventes offentliggjort januar 2013

www.dmi.dk